

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

19 грудня 2011 року м. Київ

Верховний Суд України у складі:

головуючого Школярова В.Ф., **суддів:** Балюка М.І., Барбари В.П., Берднік І.С., Вус С.М., Глоса Л.Ф., Григорєвої Л.І., Гуля В.С., Гуменюка В.І., Гусака М.Б., Ємця А.А., Жайворонок Т.Є., Заголдного В.В., Канигіної Г.В., Кліменко М.Р., Ковтюк Є.І., Колесника П.І., Короткевича М.Є., Коротких О.А., Косарєва В.І., Кривенди О.В., Кузьменко О.Т., Лященко Н.П., Маринченка В.Л., Онопенка В.В., Охрімчук Л.І., Панталієнка П.В., Патрюка М.В., Пивовара В.Ф., Пилипчука П.П., Потильчака О.І., Пошви Б.М., Прокопенка О.Б., Редьки А.І., Романюка Я.М., Сеніна Ю.Л., Скотаря А.М., Таран Т.С., Терлецького О.О., Тітова Ю.Г., Шицького І.Б., Яреми А.Г.,

за участю заступника Генерального прокурора України Ударцова Ю.В.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні кримінальну справу щодо **ОСОБА_3** за заявою захисника **ОСОБА_4** про перегляд винесеної в цій справі ухвали колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 10 травня 2011 року,

в с т а н о в и в:

вироком Соломянського районного суду м. Києва від 09 вересня 2010 року

ОСОБА_3,

ІНФОРМАЦІЯ_1,

уродження м. Києва, раніше не судимого,

засуджено:

? за частиною третьою [статті 212 КК України](#) до позбавлення волі на строк п'ять років з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк три роки, без конфіскації майна;

? за частиною другою [статті 366 КК України](#) до позбавлення волі на строк два роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк два роки.

На підставі частини першої [статті 70 КК України](#), за сукупністю злочинів, **ОСОБА_3** визначено остаточне покарання шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим у виді позбавлення волі на строк п'ять років з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк три роки, без конфіскації майна.

Відповідно до [статті 75 КК України](#) ОСОБА_3 звільнено від відбування основного покарання з випробуванням з іспитовим строком два роки та з покладенням на нього обов'язків, передбачених пунктами 2?4 частини першої [статті 76 КК України](#).

Вироком Апеляційного суду м. Києва від 03 грудня 2010 року зазначений вирок суду першої інстанції в частині призначення покарання скасовано і ОСОБА_3 призначено покарання :

? за частиною третьою [статті 212 КК України](#) - п'ять років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк три роки, з конфіскацією всього майна, яке є його власністю;

? за частиною другою [статті 366 КК України](#) - три роки позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк два роки шість місяців.

На підставі частини першої [статті 70 КК України](#), за сукупністю злочинів, ОСОБА_3 визначено остаточне покарання шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим у виді позбавлення волі на строк п'ять років з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк три роки, з конфіскацією всього майна, яке є його власністю.

Згідно з вироком, ОСОБА_3 визнано винним у тому, що він, обіймаючи посаду директора ПП «Газ Стар», будучи службовою особою суб'єкта підприємницької діяльності на яку покладено відповідальність за організацію бухгалтерського і податкового обліку на підприємстві, повноту нарахування та сплати податків і зборів до державного бюджету, з метою ухилення від сплати податків, умисно включив до податкового кредиту в декларації з податку на додану вартість за квітень і травень 2008 року податкові накладні ТОВ «Лорен Трейд Груп», достовірно знаючи, що це товариство не є платником податку на додану вартість, що призвело до фактичного ненадходження до бюджету коштів у загальній сумі 3454379 грн., що є особливо великим розміром.

Крім цього, ОСОБА_3, при складанні декларацій з податку на додану вартість за квітень і травень 2008 року, які є офіційними документами, вніс до них завідомо неправдиві відомості, внаслідок чого ПП «Газ Стар» не сплатило податок на додану вартість у сумі 3454379 грн., що спричинило тяжкі наслідки.

Ухвалою колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 10 травня 2011 року, касаційну скаргу захисника ОСОБА_4 залишено без задоволення, а вирок Апеляційного суду м. Києва від 03 грудня 2010 року без зміни.

07 листопада 2011 року колегією суддів цього ж суду кримінальну справу щодо ОСОБА_3 допущено до провадження Верховного Суду України за заявою захисника ОСОБА_4 про перегляд постановленої у цій справі ухвали суду касаційної інстанції.

У заяві захисника та доповненнях до неї ставиться питання про скасування ухвали колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 10 травня 2011 року щодо ОСОБА_3 та направлення справи на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

У заяві йдеться про те, що ОСОБА_3 за злочин, передбачений частиною третьою [статті 212 КК України](#), додаткове покарання у виді конфіскації майна призначено всупереч вимогам частини другої [статті 59 КК України](#), оскільки органами досудового слідства і судом у справі не встановлено, що цей злочин ним було вчинено з корисливих спонукань. Також захисник вважає, що дії ОСОБА_3, щодо підроблення офіційних документів, слід кваліфікувати за

частиною першою [статті 366 КК України](#), а не за частиною другою [статті 366 цього Кодексу](#), оскільки діяннями останнього, пов'язаними із внесенням до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей, тяжких наслідків не спричинено. Зазначає, що підставою для перегляду ухвали колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 10 травня 2011 року є неоднакове застосування судом касаційної інстанції частини другої [статті 59 КК України](#) та [статті 366 цього Кодексу](#), внаслідок чого було ухвалено різні за змістом судові рішення щодо подібних суспільно небезпечних діянь.

На обґрунтування заяви захисником ОСОБА_4 надано копії ухвал колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 30 жовтня 2008 року та 15 травня 2007 року.

Зокрема, ухвалою колегії суддів від 30 жовтня 2008 року щодо ОСОБА_7, засудженого вироком Заводського районного суду м. Миколаєва від 14 травня 2008 року за частиною третьою статті [212](#), частиною першою статті [358](#), частиною третьою статті [358](#), частиною другою статті [366 КК України](#) і скасованого вироком Апеляційного суду Миколаївської області від 19 серпня 2008 року в частині призначення покарання, виключено рішення суду про призначення ОСОБА_7 додаткового покарання у виді конфіскації майна з підстав невстановлення органами слідства і судом корисливого мотиву при ухиленні від сплати податків в особливо великих розмірах та перекваліфіковано його дії з частини другої статті 366 на частину першу [статті 366 КК України](#), оскільки наслідки, що проявились у несплаті податків у особливо великих розмірах, настали не в результаті службового підроблення, вчиненого засудженим, а внаслідок ненадходження цих коштів до бюджету.

Заслухавши доповідь судді-доповідача, заступника Генерального прокурора України, який частково підтримав доводи заяви захисника ОСОБА_4 про перегляд винесеної в справі щодо ОСОБА_3 ухвали колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 10 травня 2011 року, перевіривши матеріали справи, обговоривши викладені в заяві доводи та наукові висновки членів Науково-консультативної ради при Верховному Суді України, Верховний Суд України вважає, що заява підлягає частковому задоволенню з таких підстав.

Статтями [51](#) і [52 КК України](#) встановлено, що одним із додаткових покарань, яке може бути застосовано до осіб, визнаних винними у вчиненні злочинів, є конфіскація майна.

Відповідно до [статті 59 КК України](#), покарання у виді конфіскації майна полягає в примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого. Конфіскація майна встановлюється за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини і може бути призначена лише у випадках, спеціально передбачених в Особливій частині [КК України](#).

Під користю (корисливими спонуканнями, корисливим мотивом) у чинному законодавстві про кримінальну відповідальність розуміється бажання винного одержати внаслідок вчинення злочину матеріальні блага для себе чи інших осіб, одержати або зберегти певні майнові права, уникнути матеріальних витрат, досягти іншої матеріальної вигоди.

Частиною 3 [ст. 212 КК України](#), за якою засуджено ОСОБА_3 встановлено кримінальну відповідальність за умисне ухилення від сплати податків, зборів (обовязкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах. Санкцією вказаної статті, крім іншого, передбачено обов'язкове застосування до

винної особи конфіскації майна.

Матеріалами справи щодо ОСОБА_3 встановлено, що останній умисно ухилився від сплати податків з корисливих спонукань.

Засуджений ОСОБА_3 під час досудового слідства і в судовому засіданні послідовно стверджував, що маючи умисел на ухилення від сплати податків переслідував мету власного збагачення, при цьому передбачав невідворотність заподіяння майнової шкоди державі у формі ненадходження до бюджету сум податків.

Згідно вироку, залишеного без зміни касаційним судом, ОСОБА_3 у судовому засіданні визнав свою винність у повному обсязі пред'явленого обвинувачення і не оспарював встановлені органами досудового слідства фактичні обставини, зокрема, корисливого мотиву ухилення від сплати податків у особливо великих розмірах, і суд, відповідно до положень частини третьої [статті 299 КПК України](#), з'ясувавши думку всіх учасників процесу, в тому числі ОСОБА_3, визнав недоцільним дослідження доказів стосовно тих фактичних обставин, які ніким не оспарюються.

За таких обставин, суд касаційної інстанції, розглянувши справу щодо ОСОБА_3 обґрунтовано погодився з висновком апеляційного суду про те, що метою вчинення засудженим умисного ухилення від сплати податків був корисливий мотив. Таке рішення не суперечить вимогам частини третьої [статті 59 КК України](#).

Посилання захисника на ухвалу колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 15 травня 2007 року щодо ОСОБА_8, як на різні за змістом судові рішення, в яких має місце неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм кримінального закону, є безпідставними, оскільки цією ухвалою касаційного суду судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій скасовано, а справу направлено на нове розслідування, у зв'язку з чим відсутні підстави вважати, що суд касаційної інстанції неправильно застосував кримінальний закон.

Перегляд судових рішень у кримінальних справах, у тому числі й з мотивів порушення судом вимог кримінально-процесуального закону та невідповідності викладених у судових рішеннях щодо ОСОБА_3, висновків суду фактичним обставинам, про що йдеться у заяві захисника, не є підставою для перегляду судових рішень Верховним Судом України.

У той же час, касаційний суд у справах щодо ОСОБА_3 і ОСОБА_7 неоднаково застосував кримінальний закон щодо подібних суспільно небезпечних діянь, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень.

Як встановлено судами, і ОСОБА_3, і ОСОБА_7 вчинили службове підроблення, що спричинило тяжкі наслідки.

Касаційний суд при розгляді справи щодо ОСОБА_7 дійшов висновку, що підроблення засудженим офіційних документів було способом ухилення від сплати податків, а наслідки, що проявились у несплаті податків у особливо великих розмірах, настали не в результаті службового підроблення, а внаслідок ненадходження цих коштів до бюджету.

Щодо ОСОБА_3 касаційним судом було прийнято протилежне рішення ? суд визнав, що вчинення засудженим саме службового підроблення потягло за собою настання тяжких наслідків, які проявились у несплаті ним податку на додану вартість у загальній сумі 3454379 грн.

Таким чином, суд касаційної інстанції в різних справах неоднаково застосував кримінальний закон, у результаті чого було ухвалено різні за змістом судові рішення щодо подібних

суспільно небезпечних діянь.

Верховний Суд України, виходячи з нижченаведеного, вважає, що касаційним судом правильно було вирішено справу щодо ОСОБА_7

Як встановив касаційний суд по справі ОСОБА_7, наслідки, що проявились у несплаті засудженим податків у загальній сумі 2350145 грн., настали не в результаті підроблення ним офіційних документів, а внаслідок ненадходження цих коштів до бюджету.

У частині другій [статті 366 КК України](#) сформульований матеріальний склад злочину, при вчиненні якого службове підроблення заподіює тяжкі наслідки.

Для інкримінування особі спричинення (заподіяння) її діями певних наслідків необхідно наявність прямого, безпосереднього, а не опосередкованого, причинного зв'язку між її діями і певними наслідками.

Отже, для ставлення у вину особі, що вчинила службове підроблення, спричинення її діями тяжких наслідків, визначення яких дається у п.4 примітки до [статті 364 КК України](#), необхідно, щоб такі наслідки знаходились у прямому причинному зв'язку саме з діями, зазначеними у диспозиції частини першої [статті 366 КК України](#).

Ці положення закону касаційний суд при розгляді справи щодо ОСОБА_3 не врахував, унаслідок чого ухвалив помилкове рішення, визнавши, що тяжкі наслідки, які проявились у несплаті податків у особливо великих розмірах, безпосередньо було спричинено в результаті підроблення засудженим офіційних документів.

Ураховуючи наведене, Верховний Суд України вважає, що ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 10 травня 2011 року підлягає скасуванню, а справа направленню на новий касаційний розгляд.

Новий касаційний розгляд справи необхідно провести відповідно до вимог чинного законодавства.

На підставі викладеного, керуючись статтями 40020, 40021, 40022 КПК України, Верховний Суд України

п о с т а н о в и в:

заяву захисника ОСОБА_4 задовольнити частково.

Ухвалу колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 10 травня 2011 року щодо **ОСОБА_3** скасувати, а справу направити на новий касаційний розгляд до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Постанова є остаточною і не може бути оскаржена, крім як на підставі, передбаченій пунктом другим частини першої статті 40012 [КПК України](#).

Головуючий: Школярів В.Ф.

Судді:

М.І. Балюк Н.П. Лященко

В.П. Барбара В.Л. Маринченко

І.С. Берднік В.В. Онопенко

С.М. Вус Л.І. Охрімчук

Л.Ф. Глос П.В. Панталієнко

Л.І. Григорєва М.В. Патрюк

В.С. Гуль В.Ф. Пивовар

В.І. Гуменюк П.П.Пилипчук

М.Б. Гусак О.І. Потильчак

А.А. Ємець Б.М. Пошва

Т.Є. Жайворонок О.Б. Прокопенко

В.В.Заголдний А.І. Редька

Г.В. Канигіна Я.М. Романюк

М.Р. Кліменко Ю.Л. Сенін

Є.І. Ковтюк А.М. Скотарь

П.І. Колесник Т.С. Таран

М.Є. Короткевич О.О. Терлецький

О.А. Коротких Ю.Г. Тітов

В.І. Косарєв І.Б. Шицький

О.В. Кривенда А.Г. Ярема

О.Т. Кузьменко